דיזעס בלאטס ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מיטוואך, פרייטאג אונד שאנטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

יידישע פעסטער צייטונג

א ווך דיזער צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריירן
אונד דער פרענומעראנדאנ-פרייז
בעזיעהט מיט דעם עמפאנג דעם
עדיטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ' 29
וואהן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
אנס-גאלדער צו יעדער צייט.

Nr. 114. צוואלפטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך א חשון ה.תרמ"א. Pest, den 6. Oktober 1880.

נייע שולדען אונד נייע שטייערן.

אין דער אפגעסטרענגען דיסקוסיאן דעם אונגאר-שען ריכסטאגעס האט אונזער פינאנצ-מיניסטער איינגן איינווייז איבער דיא איינגאהמען אונד איסגאבען דעם יאהרעס 1881 דעם הויזע פארגעלעגט. ביא דיעזער געלעגענהייט הועלט ער איינע גראסע רעדע איבער דיינע פינאנצ-פאליטיק, איים ווילכער ווייר פאר אללעס נור זא פיעל אנגעהמען, דאס ווייר איים אים נעכסטען יאהרע פיעלע שטייערן — אונד נייע שולדען האבען ווערדען. דיא איסגאבען ווערדען 287 מילליאנען בעטראגען, ווערענד דיא איינגאהמען נור 265 מילליאנען איסמאכען ווערדען. ווייר ווערדען אלזא איין דעפיציט פאן 22 מילליאנען האבען, אויסערדעם ווערדען ווייר נאך אים נעכסטען יאהרע אים 2 מילליאנען מעהר פיר מיליטער-איסגאבען צו צאהלען האבען, וואהרד דאס דעפיציט איף 24 מיל-ליאנען געשטיגערט ווירד. וואס גאנץ איינפאך זא פיעל בעדייטעט, דאס אונס צור דעקונג דער איס-גאבען נאך פאללע 24 מילליאנען פעהלען. דיעזע 24 מילליאנען זאללען נון איף פאלגענדע ווייזע הערבייגעשאפפט ווערדען: דיא בעשטייערונג דעם פעטראלעומס זאל, $1\frac{1}{2}$ מילליאנען איינברינגען, דורך איינע נייע שטייער אונד דורך ערהאהונג דער ביזהעריגען דיעקסטען אונד אינדירעקטען שטייערן זאל איינע מעהר-איינגאהמע פאן 5 מילליאנען ער-ציעלט ווערדען. אויסערדעם בלייבט אונס פאן דיע-זעם יאהרע נאך איינע סומע פאן 7 מילליאנען א-בערישס, וועלכע ווייר צור דעקונג דעם נעכסטע-יאה-ריגען דעפיציט פערווענדען קאנען. דאס מאכט צוזאממען דען בעטראג פאן $13\frac{1}{2}$ מילליאנען איים. נון פעהלען אונס נאך $10\frac{1}{2}$ מילליאנען: דיעזע יאה-רען ווייר אונס דורך איינע נייע רענטען-אנלייהע פערשאפפען: — אלזא ווייעדער מעהר שטייערן אונד מעהר שולדען:

דער הייפט אינהאלט דער רעדע דעס פינאנצ-מיניסטערס לייטעט פאלגענדערמאסען:

„געעהרטעס הויז! ווענן ווייר איף אינזערע ביז-העריגע פינאנצ-ווירטשאפט איינען ריקבליק מא-כען, זא פינדען ווייר, דאס דיא איינגאהמען דעם לאנדעס זיך פאן יאהר צו יאהר שטייגערן. וואס יעדענפאללס איף דיא ערהאהונג קראפט אונד איף דיא לייסטונגס-פעהיגקייט דעם פאלקעס דיי-טעס. אים פערגלייכ מיט דעם יאהרע 1875 זינד אינזערע איינגאהמען אים 30 מיללאנען געשטיעגען. אבער נכט דיא גאנצע סומע דיעזער ערהאהטען איינגאהמע שטאממט פאן דער שטייער-ערהאהונג הער. דער גראסטע טהייל דיעזער סומע ווירד פיעלמעהר דורך דען געהאבענען וואהל-שטאנד דעם פאלקעס אונד דעסמען גראסערע שטייער-פעהיגקייט ערציעלט. דיא ביזהער איינגעפיהרטען נייען שטייערן אונד דיא ערהאהונג דער אלטערן שטייערן מאכען נכט מעהר אלס 12 מיללאנען איים, דיא אבער יעטצט שאן 15 מיללאנען בעטראגען ווערדען, דאא יא דיא נייע מיליטער-בעפרייאונגס-מאסקע דיא סומע פאן 3 מיללאנען איינברינגט."

„אינדעססען קאנן איך אונזערע לאנע נכט זא ראזיג אונד זא האפפנונגס-פאל שילדערן, דא זיך איך אונזערע איסגאבען פאן יאהר צו יאהר פערמעהרען, נאכדעם שטעהט אונזערע וואפ-פען, דיא ערהאלטונג דער ארמעען פערשלינגט ריע-זענהאפטע סומען. אונד איף עס נאך גאר נכט אבצוזעהען, וויא ווייט דיא מיליטער-איסגאבען זיך נאך שטייגערן ווערדען, אין אונזערער נאכבארשאפט, געמעלך אין דער טירקייא, דויערן דיא אונרוהען נאך איך מיט וויעדערהאלען: ווענן ווייר אונזערע בליקע איך נאך דעם איסלאנדע ריכטען, זא פינדען ווייר, דאס אללענטהאלבען גראסארטיגע ארמעען אונ-טער דען וואפפען שטעהען, וואהרוך ווייר גענאפ-הינט ווערדען, אונזערע מיליטער-איסגאבען צו ער-האהען. נעבען דיעזען איסווערטיגען אונרוהען הערר-שען איך אים אינגערן אונזערעם לאנדעס אונטער דען פארטיען שטרייטיגקייטען. דיא איסערסט לינ-קען, וועלכע אונזערן „1867"-ער איסגלייך מיט עס-טערריך" פערניכטען וואללען, זוכען זיך דורך איינע פארטעהרענדע איפפרייצונג דעם פאלקעס איינען איממער גראסערען אנהאנג צו פערשאפפען, וואהרוך דיא גאנצע שטאאטסאינריכטונג אין געפאהר קאממט. איך גלייבע נון, דאס עס האכסט אן דער צייט איזט, דאס יענע פארטיען אין אונזערעם ריכטאגע, וועל-כע דען 1867-ער איסגלייך יא אנערקענען אונד זיך פאן אונס נור אין איינען פונקטען אונטערשיידען, זיך מיט אונס פערא'יינען מאגען, אים דען אימטריי-בען דערו איסערסט לינקען גענען דען פארטבע-שטאנד אונזערער ביזהעריגען שטאאטס-אינריכטונג מיט פיר אינער קראפט עגטגעגענטרעטען. זא וויא זיך פאר 5 יאהרען דיא געמעסיגטע לינקע מיט דער פיהרערען דעאר-פארטיא צו אינער גראסען ליבעראלען פארטיא פערא'יינגטע, זא קאנגטע הייטע דיא פארטיא דער פערא'יינגטען אפפאזיציאן אדער שענגיע-פארטיא אהרע פערא'יינגונג מיט אונס פאללזיעהען. דיא גענעגוערטיגע ליבעראלע פארטיא האט אינע גראסע אויפגאבע צו ערפיל-לען, אונד מיט פאללער בעריטווילליגקייט ווירד זיא אלל' יענען אהרע האנד ריכען, וועלכע מיט אהר אינעם גמעמיינזאמען ציעלע עגטגעגענשטרע-בען וואללען, — אונד נור זא ווערדען ווייר דיא וויהלע-ריען דער איסערסט לינקען אונשעדלעך מאכען אונד אינזערע טהעטיגקייט אינגעשטאערט צום וואר-לע דעם פאטערלאנדעס פערווענדען קאנגען!"

דיעזע רעדע דעס פינאנצמיניסטערס האט פאסט אים גאנצען הויזע לעבהافتען בייפאלל געפון-דען. נור דיא איסערסט לינקע וואר מיט דערזעל-בען נאטירליך נכט צופרידען, דא דער פינאנצ-מיניסטער יא אינע פארטי-אינגקייט עבען נור צו דעם צוויעקע אנשטרעבט, אים דיא איסערסט לינקע וועניגייך בעקעמפפען צו קאנגען. דערר אינגאין העל-פ' גרייפ דענן איך דען פינאנצמיניסטער ציעמליך העפטיג אן. ער זאגטע אונטער אנדערם: דיא רע-גיערונג זיהל איממער ליבעראל שיינען אונד שעללע-טע אין איזמזכט. דיא רעגאל-רעכטע איבערהייפט אלסבאלד אבצישאפפען. פלאטעליך נכט זיא זיך ערזאך אינע אנדערע הענדונג אונד זאגט, דאס זיא דיא ערארשיען שאנק-רעכטע אן דיא אערסט-גע-מיינדען פ ע ר ק ו י פ ע ן ווערדען; עס איזט אלזא קיינע איסזיכט פאהאנדען, דאס ד י ע ז ע רע-גיערונג יע דיא איף דאס פאלק זא זעהר דריקענ-דען רעגאל-רעכטע אבשאפפען ווערדע!

נון, דיעמיט האט דערר העלפ' רעכטע, דיא רעגיערונג איזט ווירקליך נכט געוואגען, דיא רעגאל-רעכטע אבצישאפפען, דא זיא זעלבע זאגטט נכט פערקלייפען קאנגטע, דא זיא רעגיערונג מיסטע יא דען פערטפפען אנס פאללע דער אבשאפפונג דער רעגאל-רעכטע דיא קרוי-סוממע צוריקערשאפטען.

וואס יעדאך דען פאלאן דער פערא'יינגונג דער שענגיע-פארטיא מיט דער ליבעראלען פארטיא בעטרעפפט, זא הערשען הויריבער פערשיעדענע אנזיכטען: איינע מיינען, דאס דער פינאנצמיני-טער פאן הערדן טיסא זעלבסט בעאי'פטראגט איממער פאר, אונד אבגלייך דאס לאזשלאגען אי-נע צייטווילליגע הינסישעבונג ערפאהרען האט. זא מיסטען ווייר דאך, צור פארזיכט אונד צור בעפעסערן איסריסטונג אינזערער ארמעע, אינזערע מיליטער-איסגאבען אים 2 מיללאנען נאך ערהאהען. דיעזע פארטיעהרענדע שטייערונג דערר איסגאבען פער-אירזאכט איף דיא פערמעהרונג דער שולדען. דיע-זע שולדען-פערמעהרונג ערפאהרעט אבער איינען האהרען בעטראג צור דעקונג דער צינזען, דער ווידער נור דורך איינע פערהעלטנים-מעסיגע ער-האהונג דער שטייערן איפגעבראכט ווערדען קאנן."

„דיא פערמעהרונג דער שטייער-בעטרעגע אים 5 מיללאנען, וועלכע איך אים נעכסטען יאהרע ערציעלען וויל, ווירד געשעהען: 1) דורך דיא איי-פפהרונג דער טראנספפארט-שטייער, דא פאן דען פאהרר-געבירען פיר פערזאנען אונד גיטער-פראכ-טען איף איזענבאהנען אונד דאמפפשיפפען איינע שטייער צו ענטריכטען זיין ווירד; — 2) דורך ערהא-הונג דער ערזערב-שטייער צווייטער קלאססע; — 3) דורך איינע פערמעהרטע פערצעהרונגס-שטייער פאן צוקער, קאפפעע אונד טהעע, וועלכע שטייער יא דיא ארמערע קלאססע דעם פאללעס, וועלכע דיעזע געגענשטענדע ווענגער פערצעהרט, נכט זעהר בערירען ווירד. — איך געשטעהע, דאס דיע-זע נייען שטייערן אונטער דען הייטיגען פערהעלט-נישסען דריקענד זינד, אבער ווייר דירפען נכט איז-זער גאנצעס דעפיציט איממער דורך שולדען דעקען וואללען, דענן דיעס ווירד אינזערעם קרעדיט שא-דען, בזהדער בעטראגט אינזערע רענטען-אנלייהע בייגאהה 400 מיללאנען, אונד נון זאלל יעטצט איינע נייע רענטען-אנלייהע פאן $10\frac{1}{2}$ מיללאנען איפגע-נאממען ווערדען, דיא אבער נכט מעהר צו 6 פער-צענט, זאנדערן נור צו 5 פערצענט איסגעגעבען ווערדען זאלל, דא אינגאנזן הייטע שאן איינען בעס-סערן קרעדיט בעזיעצט אונד איך איף איינע נייע-רענגערע פערצענט איינע איינלייהע ערהאלט."

„געעהרטעס הויז! מיינע פינאנצ-פאליטיק געדהט דאהין, דאס ווייר דעם פארטווערענדען איים-לייהען איין ענדע מאכען. ווייר מיססען אונס נון איף איינע אנדערע ווייזע געלד פערשאפפען. איין בע-דייטענדער טהייל דער אינגאריישען שאנד-רעגאליען אונד שטאאטסגיטער זאלל פערקייפט ווערדען. דער ווערטה דיעס צו פערקייפענדען עראריישען שאנק-רעגאלס בעציפפערט זיך איף $10\frac{1}{2}$ מיללאנען. דיע-זען שאנק-רעכט ווערדען ווייר לייכט אן דיא אערסט-געמיינדען פערקייפען קאנגען, דיא געמיינדען קייפען עס זעהר גערנע, אונד זינד איך אין דער לאגע, עס בעססער צו פערווערטהען אלס דער שטאאט. אינזערע שטאאטס-גיטער זינד 68 מיללאנען ווערטה. דיעפאן זאללען נון גיטער אים ווערטה פאן 38 מיללאנען פערקייפט ווערדען."

„געעהרטעס הויז! דיא לאגע איזט איינע ערנס-טע, אבער דאך נכט זא טרוריג אונד בעזאָרגנים-ערערעגענד, אלס דאס ווייר אונס מיט שטארקעס ווילען אים דערזעלבען נכט הערייסארבייטען קאנגטען. — דער אינגאריישע שטאאט איזט בייז-הער שאן אינטער פיעל שווייערערן פערהעלטנים-סען. אלס דיא יעטציגען זינד, אללען זיינען פערפפלי-כטונגען נאכגעקאממען, אונד דאס יענע גראסע שולד איינגעלאזט, וועלכע אידן זא זעהר דריקטע. אונד וויא דיעס ביזהער געלונגען איזט, זא ווייר עס אונס איך פערנער געלונגען, אינזערע ווירטשאפט צו פערבעססערן. אבער צור ערייכונג דיעזעס ציעלעס מיסטען ווייר מיט פערא'יינטען קרעפטען טהעטיג זיין.

ניעמאנד

טרעסער מיט 30000 גולד. אויף ס' 1802 נומ' 15 — אונד דער 3-טע טרעסער מיט 10000 גולדען אויף ס' 2198 נו' 41. — פערנער געוואנגען: יע 1000 גולד' ס' 179 נו' 82, ס' 345 נו' 38, ס' 802 נו' 27, ס' 815 נו' 11, ס' 2198 נומ' 94; יע 350 גולדען ס' 179 נו' 6, 20 32, ס' 345 נומ' 71, ס' 802 נו' 25, 90, ס' 815 נו' 19, 97 ס' 1782 נו' 32, ס' 1731, נו' 15 68 אונד ס' 2744 נו' 38.

אויף אללע איבריגען פערלאזטען סערין פאללט דער גערינגסטע געווינן פאן יע 130 גולדען.

3) ד ע ר ק ר ע ד י ט-ל א ז י.

בייא דער אם 1-טען אקטאבער 1880 פארגע-נגען ציעהונג דיעזער לאאזע וואורדען פאלגענדע סערין געצאגען: 35 1396 1479 1840 2506 3669 3987 4023. פאן דיעזען פיעל דער הייסטרעסער מיט 200000 גולדען אויף ס' 35 נומ' 65; — דער צווייטע מיט 40000 גולדען אויף ס' 3987 נומ' 19 — אונד דער דריטטע טרעסער מיט 20000 גיל' אויף ס' 4023 נו' 71 פערנער געוואנגען: יע 5000 גולדען: ס' 2 50 נומ' 52 89; יע 3000 גולדען: ס' 2506 נומ' 22, ס' 3669 נומ' 67; יע 1500 גולדען: ס' 1396 נומ' 51, ס' 1840 נומ' 77; יע 1000 גולדען: ס' 1840 נומ' 15, ס' 3669 נומ' 13, 48, 63, ס' 3987 נומ' 6, 90, ס' 4023 נומ' 7; יע 400 גולדען: ס' 35 נומ' 4, 11, 33, 71, ס' 1396 נומ' 5, 35, 60, 84, 97, ס' 1479 נומ' 17, 27, 30, 34, 63, 68, 96, ס' 1840 נומ' 30, 86, ס' 2506 נומ' 40, 53, 79, 95, ס' 3669 נומ' 30, 61, 73, 92, ס' 3987 נומ' 15, 41, 51, 61, 67, 91, ס' 4023 נומ' 86, 99.

אויף אללע איבריגען פערלאזטען סערין פאללט דער גערינגסטע געווינן פאן יע 200 גולדען.

4) ד ע ר ר ו ד א ל ף-ל א ז י.

בייא דער אם 1. אקטאבער 1880 פארגענאמע-נען ציעהונג, וואורדען פאלגענדע סערין געצאגען: 11 484 485 602 631 674 1033 1039 1040 1288 1337 1415 1443 1447 1664 1672 1733 1889 2066 2078 2088 2271 2379 2415 2483 2490 2678 3039 3341 3356 3436 3616 3705 3740 3756 3769 3772 3797. — פאן דיעזען פיעל דער הייסט-טרעסער מיט 15000 גולד' אויף ס' 1664 נו' 10; — דער צווייטע טרעסער מיט 3000 גולדען אויף ס' 11 נומ' 43 — אונד דער דריטטע טרעסער מיט 1500 גולד' אויף סעריע 2271 נו' 21. פערנער געוואנגען: יע 400 גולדען: ס' 3041 נומ' 44, ס' 3705 נומ' 10; יע 200 גיל' ס' 1337 נומ' 18, ס' 2490 נומ' 41, ס' 3756 נומ' 21; יע 100 גיל' ס' 485 נו' 48, ס' 674 נומ' 2, ס' 3356 נו' 49, ס' 3426 נו' 1, ס' 3616 נומ' 16, ס' 3797 נומ' 12; יע 50 גולדען: ס' 11 נומ' 36, 44, ס' 1039 נומ' 34, ס' 1288 נומ' 33, ס' 1337 נומ' 27, ס' 1415 נומ' 16, ס' 1447 נומ' 50, ס' 2066 נומ' 33, ס' 2271 נומ' 2, ס' 3616 נומ' 49, ס' 3772 נומ' 23; יע 30 גולדען: ס' 11 נומ' 4, 21, ס' 485 נומ' 45, ס' 674 נומ' 22, 24, 37, ס' 1288 נומ' 27, ס' 1415 נומ' 27, ס' 1443 נומ' 14, ס' 1447 נומ' 47, ס' 2066 נומ' 46, ס' 2018 נומ' 2, ס' 2088 נו' 5, 48, ס' 2271 נו' 29, ס' 2379 נומ' 33, 38, ס' 2039 נומ' 13, ס' 3041 נומ' 1, 14, 16, 30, ס' 3740 נומ' 39, ס' 3756 נומ' 10, ס' 3797 נומ' 22.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פריזיג.

געטרייד-געשעפט. פאן וויצען וואר געפעסערן מעסיג צו מארקט געבראכט. דער פערקויף וואר גוט. 15000 מעטרצ' וואורדען פערקויפט.

וויצען, מהיים. 200 מטרצ' 79.3 קילא 12.25 גולד. 200 מטרצ' 79.3 קילא 12.20 גולד. 100 מטרצ' 79. קילא 12.20 גולד. 100 מטרצ' 78.8 קילא 12.20 גולד. 600 מטרצ' 78.5 ק' 12.20 גול. 100 מטרצ' 78.8 ק' 12.15 גול. 100 מטרצ' 78.5 קילא 12.10 גולד. 100 מטרצ' 78. קילא —.12 גולדען. — 100 מעטער-צענטנער 77. קילא 11.90 גולד. 100 מטרצ' 77. קילא 11.90 גול. 300 מטרצ' 76.2 ק' 11.80 גולד. 100 מטרצ' 77. ק' 11.80 גולד. — וויינסגבוירגער 400 מטרצ' 75. קילא 11.60 גולד. 500 מטרצ' 73. קילא 11.35 גולד. (אללעס פער דייא מאנאט.)

ק א ר ן 9.80—10.25 גולד.

ג ע ר ס ט ע פ ע ש ט ע - 6.40—6. גולד. מאלצ-פאארע 7.75—8.50 גולד.

ה א פ ע ר 5.80—6.50 גולד.

ר ע פ פ 10.25—11 גולדען.

מ ע ה ל-פ ר י ז ע ן (פער 100 קילאגראמם אומטט זאק, פייא אב פעסטם): נו' 0: 21 גולד. 20 ק'. נומ' 1: 20 גול. 60 ק'. נו' 2: 20 גול. — ק'. נו' 3: 19 גול. 40 ק'. נו' 4: 19 גול. — ק'. נו' 5: 18 גול. 20 ק'. נו' 6: 17 גול. 60 ק'. נו' 7: 16 גולד. 70 ק'. נו' 8: 15 גול. 40 ק'. נו' 80 13 גולד. — ק'. פיינע קליינע 3 גול. 90 ק'. נאכבע קליינע 3 גולד. 80 ק'.

ה י ל ז ע נ פ ר י נ ט ע: ערבסען אונגאריש 15—16 גול. לינזען 9—11 גול. אאדע פריזיג 5.75—6.25. פריזיג בייזן 11½ גול. — גראסע ווייסע באהנען 9½—10 גול. שווארצע 10.50 — 11 גולד. לינגאטען 13—14 גולדען. האנפאטען 8.50—8 גול. מאהאר —.7 גולד. קימעל 25 — 26 גול. — ווינקען — גול. — מאהן גרויער 29 - 30 גול. בלויער 31 — 33 גולי (אללעס פער 100 קילא.)

ע ר ד - ע פ פ ע ל (נייע) פער 100 פילאגראמם 2.40—2.20 גולדען.

ש פ י ר י ט ו ס נייע מעשהארע אים קר ר י נ ע ן —.33 גולד. — אלטע-מעשהארע —.34 גולדען. פער 10000 לישער פערצענט. —

צ ו ו ע ש ק ע ן. ב א מ נ י ש ע פאס-וואארע 20.10 גולד. סערבישע פאס-וואארע 17.40—17.65 גול. זאק- —16 —.17 גולד.

ע ו ו ע ש ש ק ע נ מ ו ס (לעקואר) נייע באנאטער 17—18 גולדען.

ק ל ע ז א מ ע ן אונגאריש 53—54 גולד.

א נ נ י ס: נעלישטעשער 34 גול.

ו ו א כ ס ראוטעוויר 128 גולד.

ק נ א פ ס ע ר ן אונגאריש — 24 גול.

ז ר י נ ש ש ר י ן 56—65 גול. יע נאך קוואליטעט.

ר י כ א ל דאפסעלט-ראפסזירטעס 35—35.50 גולד. פער 100 קילאגראמם.

ר ע פ ס-ק ו נ ע ן 5.50 גול.

א נ נ ש ל י ט ט (חלב) —48—49 גולד.

פ ע ט ר א ל ע א ם 22—22.50 גולד.

ש א פ-פ ע ל ל ע אין פארינער וואגע וואורדען 15000 שטק פערשיעדענע נאטטונגען פערקויפט, אונד צוואר ד ר י ט ש ו ו א ל ל ע ן 2.40 — 2.80 גול. פער פאאר פערבשיג 125—130 גול. באנאטער אונד באטשקער 135 — 145 גולדען. טירקישע אונד מאצעדאנישע 45—47 גולד. אללעס פער 102 שטק. —

ל א מ פ-פ ע ל ל ע פערבשיג אונד טירקישע 95 — 100 גולדען. באטשקער אונד באנאטער 100 — 115 גולד. דייטשוואלליגע 45—65 גולד. (אללעס פער 102 שטק.)

ג א נ ס-פ ע ל ל ע אפפענע 175—180 גולד.

ה י מ ע, ווי נאטירן: פער 100 ק' אונגאריש קוה-הייטשע 108—112 גול. אכסענהייט טראקענע 112—115 גול. ר א ס ה י מ ע 10½—11 גולד. (אללעס פער פאאר.) קאלב-פעללע אחנע קאפפע 210—215 גולד. מיט קאפפע 190—200 גולד.

ל ע ד ע ר געשעפט. פעטר-הייטע 25—28-קילא 172—175 גולד. אינגאר פעטעטעט טעצען פאן 10—15 קילא 170—174 גולד. טייטאל פעטעטעט טעצען 15—18 קילא, 168—170 גולד. דייטאל פעטעטעט טעצען 19—22 קילא 172—174 גולד.

ק א ל ב ל ע ד ע ר, נעגערבטע 6—8-קילא 320—345 גולדען. נעצאגענע 8—12-קילא 280—325 גולדען פער 100 קילא.

ש א פ ו ו א ל ל ע. אין פארינער וואגע וואר דאס געשעפט שוואך. פערקויפט וואורדען: מיטטעל-מוטטיאללען 105—106 גולד. מיטטעלפיינע מוטטיאללען 114—121 גולד. (אללעס פער 56 קילא.)

ו י י ע נ ע ר פ ר י ז ע ן.

ש פ י ר י ט ו ס 32.25—32.50 גול. צו 10000 ליטער פערצענט.

ו י י צ ע ן, פערקויפט וואורדען 35000 מעטער-צטר. פריזיג: באנאטער-וויצען 76—78-קילא 11.85—12.— גול. פער מעטערצטר. —

ק א ר ן, אונגאריש 67—71-קילאגראמם 10.40—11. גולד' פער מעטער-צטר.

ג ע ר ס ט ע פערמעריישע 60—64-קילא 7.40—9. גולדען.

ק ו ק ו ר ו ץ באנאטער 8.50—8.60 גולד.

ה א פ ע ר אונגאריש 6.35 — 6.60 גולדען פער מעטער-צענטנער.

ק א ר ן - מ ע ה ל, נו' 1: 17.75—18.75 גולד., נו' 2: 15.75—16.75 גולדען פער מעטער-צטר.

ו י י צ ע ן - מ ע ה ל נו' 0: 21.25—22.25 גולד. נו' 1: 20.25—21.25 גולד., נו' 2: —19—20. נו' 3: 17.75—19. גולדען, אללעס פער מעטער צטר.

ח י ל ז ע נ פ ר י נ ט ע: לינזען 25—30 גולדען ערבסען 12—16 גול. באהנען 11—13 גולד. הירזען 8—8.50 גולד' (אללעס פער 100 קילא.) —

לאטטע-ציעהונג פאם 2-טען אקטאבער 1880.

אפען	76	66	44	55	13
לינץ	52	58	8	26	65
טריעסט	64	11	84	53	58

פערא נטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואליטעט פר. מעטער	פער 100 קילאגראמם
קארן	72	10.20—10.—
וויצען מאלץ	62	—.——.—
נעטטעס פיטטער	62	6.50—6.30
האפער	40	6.20—6.—
קוקורוץ מאנאטער	75	7.95—8.—
אלטער	73	7.90—7.95
הירזען	—	—.——.—
וויצען	פער אקטאבער	10.67
	"	—.—
	" סיזוואר	10.80
קוקורוץ	"	—.—
נעבסטע	"	6.25
האפער	"	—.—
	"	6.32
	"	—.—
	" רעפס	—.—

באללען-מעהל		
נומפער	0	21.20
"	1	20.60
"	2	20.—
דער באללען	3	19.40
צו 100	4	19.—
קילאגראמם	5	18.20
מיט זאק	6	17.60
	7	16.70
	8	15.40
	8½	13.—
שפיריטוס: אלטע מעטראלע פרוצענטע		31.75
" נייע " קאלאבאסקל		33.75

פרוכטע וויצען	קוואליטעט פר. מעטער	פער 100 קילאגראמם
נאדאונגאריש נייער	—	—.——.—
" " "	75	11.—11.10
" " "	76	11.20—11.30
" " "	77	11.35—11.40
" " "	78	11.45—11.50
" " "	79	11.60—11.70
" " "	80	11.75—11.80
מהיים	—	—.——.—
" " "	75	11.25—11.35
" " "	76	11.45—11.55
" " "	77	11.60—11.65
" " "	78	11.75—11.85
" " "	79	11.90—11.95
" " "	80	12.——12.05
פעסטער באדעי	—	—.——.—
" " "	75	11.15—11.25
" " "	76	11.35—11.45
" " "	77	11.50—11.55
" " "	78	11.60—11.65
" " "	79	11.70—11.80
" " "	80	11.85—11.90
וויינגבוירגער	75	11.25—11.35
" " "	76	11.45—11.55
" " "	77	11.60—11.65
" " "	78	11.75—11.85
" " "	79	11.90—11.95
" " "	80	12.——12.05

קורז-טאבעללע פאם 2. אקטאבער.

געלדסקורז	קו	אל.
וילנער-אסיגנ	100	—
הואמבורג	5	62
עסטערייכישע אנלעהן 8 גולדען נאלד		
שטק (100 פראנקן)	9	39
נאפאלעאנאר	9	39
רוסישע נאטעס	5	25
20 פראנקענשטיק	11	62
פאפיערגעלד	1	20

לאזע.	קו	אל.
סאנגוסלער לאזע צו 20 גולדען	—	—
פרעסבורגער לאזע " 100 "	75	125
דרעסדא " 50 "	—	65
וואלאכישע לאזע " 20 "	25	32
וויינגרעטצער לאזע " 20 "	—	41
אונגארישע פרעמדען-לאזע צו 100 גול.	—	109
דרעסדא צו 50 גולדען	—	118
ווינער לאזע	25	

ווערטה-פאפיערע	קו	אל.
אונגארישע נאלדרענטע	121	—
אונגארישע נייגרענטע	130	25
דרעסדא " נאטצע	132	—
פעסטער-באנאטער	171	50
דונענבערגישע	170	75
נאלישע " 50	—	—
פאמא דונענבערגישע	27	—
טרענקלאלע	12	50
קלאוזענבורגער לאזע	—	—
אונגארישע אייזענבאהן-אקטיען	104	75
דער אונגארישען קארל-לאזע	23	75
דונענבערגישע לאזע צו 10 גולדען	16	50
קלאוזענבורגער לאזע " 20 "	19	90
אטנער לאזע " 40 "	—	41
מאלדאי לאזע " 40 "	—	36
דונאלבערגער לאזע " 10 "	18	60
מאלדאי לאזע " 40 "	50	50
יאלצבורגער לאזע " 20 "	22	25
סט.-גענעזיס לאזע " 40 "	47	25

לאזע.	קו	אל.
סאנגוסלער לאזע צו 20 גולדען	—	25
פרעסבורגער לאזע " 100 "	75	125
דרעסדא " 50 "	—	65
וואלאכישע לאזע " 20 "	25	32
וויינגרעטצער לאזע " 20 "	—	41
אונגארישע פרעמדען-לאזע צו 100 גול.	—	109
דרעסדא צו 50 גולדען	—	118
ווינער לאזע	25	

ווערטה-פאפיערע	קו	אל.
אונגארישע נאלדרענטע	121	—
אונגארישע נייגרענטע	130	25
דרעסדא " נאטצע	132	—
פעסטער-באנאטער	171	50
דונענבערגישע	170	75
נאלישע " 50	—	—
פאמא דונענבערגישע	27	—
טרענקלאלע	12	50
אונגארישע אייזענבאהן-אקטיען	104	75
דונענבערגישע אלגעמיינע אנלעהן	—	—
דער אונגארישען קארל-לאזע	23	75
קלאוזענבורגער לאזע צו 10 גולדען	16	50
דער אונגארישען אלגעמיינען קארל	—	—
קלאוזענבורגער לאזע צו 5 אונגאר.	—	—
פרעסבורגער לאזע	—	—
דרעסדא צו 6 פרעסבורגער לאזע	18	60
דער פרעסבורגער קאמערליכען	50	50
דער אפפענבאהנען	22	25
דער נאדדאפפענבאהנען	47	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitznerbo ulevard.

הערר זייא? אונד ערפאהר, דאס דיעס דער האלצ-הענדלער מאריין לאנג אים ניר-עדהאזא וואר. — אלס יעדאך לייפער אין פאלגע דיעזער עראינגערונג-נען פאללע וואהרהייט דאריבער האטטע, ווער דער יונגע מאנן וואר, דער זינערציט ביא אים אינע פאלשע „שטאמביל" אנפערטיגען ליעס. צינטע ער דיעס ניכט ביא דער פאליציא אן, זאנדערן בענאב זיך נאך ניר-עדהאזא עים האלצהענדלער, מאריין לאנג. ער זיינשטע פאן דעמזעלבען איינגע הונדערט גולדען פיר זיך אלס „שווייגע-געלד" אונד איינגע הונדערט גולדען אים יונגען פאליציא-לייטען דען מונד צו פערשטאפפען, דיא מיט דער אונטערזוכונג דער אנגעלעגענהייט בעטרייט ווארדען. מאריין לאנג וואללטע יעדאך קיינען העללער הערגעבען, נון דערהרטע לייפער נאך דער הייפטשטארט צוריק אונד צינטע ביא דער קרעדט-באנק אן, דאס ער דיא פעלשער גולדלין ענטדעקט האט. וועסהאלב אים דיא העפיר אויסגעשריבענע בעלאהנונג אויסגעפאלגט ווארדען מאגט. נון בענאבען זיך אין בעגלייטונג דעם לייפער איינע פאליציא-מענגע אונד איינע בעאמטען דער קרעדיט-באנק נאך ניר-עדהאזא, אים דארט איינע אונטערזוכונג איינצולי-טען. דער יונגע אינגאין לאנג וואר ניכט צו הויזע, מאריין לאנג יעדאך לייגנעטע אללעס. דאס האלץ יעדאך אים זא יונגער, נאכדעם עס זיך אים דען געשעפטס-ביכערן הערייסשטעללטע, דאס דיא האלצ-האנדלונגס-פירמא מאריין לאנג עט זאהן אין ניר-עדהאזא בין פאר וועניג מאנאטע אין גראסער געלד-פערלעגענהייט זיך בעפאנד אונד אפטערס געפפענדעט ווערדען מוסטע, ווערהענד זיא אין נייערער צייט איבער גראסע סוממען פערפיגטע, דער אלטע לאנג וואررדע דאהער טראטען זיינעס לייגנעס אונ-טער פאליציא-אויפזיכט געשטעללט. עטצט וואررדע איינע זעהר גנעיע הייזרזוכונג פאר-גענאממען, אונד מאן פאנד אן איינעס זעהר פערשטעקטען ארטע איינען אפפע-באגען, איינ וועלכעס דיא נאכמאכונג דער אינטערייפט „וועלהעלם שולין" פעללייכט הונדערטמאל פאבריט וואررדען וואר. עטצט קאנגטע מעהר קיין צייפעל דאריבער אבוואלטען, וא דיא, איינ דען נאמען „וועלהעלם שולין" ביא דער קרעדיט-באנק אינגערייכטען פאלשען וועכסעל אנגעפערטיגט וואررדען. דער גע-רכטסהאף צו ניר-עדהאזא פעלליעס נון געגען מא-ריין לאנג אונד זיינען זאהן אינגאין לאנג איינען האפטבעפעהל. אויבערדיעס וואررדע דאס גנאממט-פערמאגען דער „פירמא לאנג". וועלכעס אים הויז, גרונדשטיק, האלין אונד באארגעלד בעשטעהט, זא-גליך מיט בעשלאג בעלעגט. אינצווישען קערטעט איינ דער יונגע אינגאין לאנג פאן איינער ריזיג גאר מינקאפט הים אונד וואررדע זאממט זיינעס פאטער אים דארט דאס נאטהווענדיגע צו אונזערער פער-הייראטונג צו פערדענן. שפעטער ווירפט איינ דוא הינקאממען, וואדאנן ווער אונזערע האבצייט פיערן ווערדען? דאס ארמע מדכען מוסטע איהרע בריישגאס אונטער הייסען טהרענען אבצעהען לאפסען. פאריגע וואבע מאכטע זיא זיך איינ דען ווג אונד ריישט נאך אראש-דיאנישט. אים איהרען בריישגאס, דער זייט זיינער ענטפערענג פאן זיך ניכטס הערען ליעס, אייפ-צוזוכען. אללין דער טרייאזע פאלדאט, דער אונ-שטען אין זיינעס הייפאפס-דאר-פע בעריישס איינע אנדערע גולדענטע זיך איפגעטרעבען האטטע, עמפפינג דאס פערלאפסענע מדכען זעהר אונ-פריינדליך אונד קאלט. אלס זיא נון פאן דער הייראטה שפראך, דא אונטערבראך זיא דער טרייאזע פאלדאט אונד זאגטע שפאטטיש: „אי, אים דער עדע ווירד ניכטס; עס איזט שאדע, דאס דוא דיך הערדער בעמירדט האסט!" דאס בעטראגענע מדכען קאנגטע קיין וואررט הערפאר-בריינגען, זיא בליעב ערשטאררט שטעהען, ווא פאפ דאנגער געפאפפען. מיהעפאלל וואנקטע זיא אים דער וואהנונג איהרעס בעטרינערישען בריישגאס אונד בענאב זיך איינ איהר קוארטיער, ווא זיא אונטער איינעס טהרענען-שטראמע שלוכ-צענד אויסריעף: „איך האבע מיינע רעליגיאן אויפ-גענעבען פיר איינען בריישגאס; נון האבע איך קיינען בריישגאס, אבער איך קיינע רעליגיאן! איך קאנן דיעס ניממער ערטראגען!" — אלס דיא קוארטערס-פרייא זיך באלד הערויס ענטפערנטע, גריפפ דאס פערצווייפעלטע מדכען נאך איינעס שאפען מעסער אונד שנטט זיך דיא אדערן אן דער לינקען האנד דורך. אלס דיא פרייא ווערער הייסקעהרטע, פאנד זיא דאס מדכען אין אהנ-מאכט, אין איינער בלוט-לאכע ליעגענד. דעס הער-בייגעראלטען אצטע גגלאנג עס, דאס מדכען אונס לעבען צוריקצוגיפען אונד דיא וויטערע בלוטונג צו שטיללען. דיעזעס מדכען נון וואررדע געסטערן צור וויטערען בעהאנדלונג אין דאס הייזיגע ראנס-שפיטאל גבראכט. — מאן וויס דא ווירקליך ניכט, וואס מאן אס מוסטען בעריערן זאלל. אב דען שטרעפפלינגען ליבטוינג איינעס יידישען מדכענס, וועלכעס וועגען איינעס פאלדאטען איהרע רעליגיאן פערלאסט, אדער דען טרויערען איסנאנג דיעזעס לייכטזינגען שוויסטעס. — אין דער טהאט, ווער זיך טיפפ, פערדיענט קיין בעסערעס גשעיק. — דיעזע וווערד אונס נאכטרעגליך נאך פאלגענדעס מיטגע-טהיילט: איינע טאגטע דיעזעס מדכענס, וועלכע אין דער הייפטשטארט וואהנהאפט איזט, בעזוכט געפטערן דיא קראנקע אים ראבוס-שפיטאלע. דיא אינגלוקליכע בעייזט איהרע טהאט רעכט ביטטער

לאנג דער שמרטע יחרטע ער דיא הערצען זיינער צוהאערר, וועלכע נון פאן זיינער רעדע הינגעריסען וואررן.

דורך דיעזען וכטלוכען ערפאלל געהאבען, וועגדעטע זיך דער בריגערמייסטער גנומעהר צו פרעגען: „וא דענן דיעזעס עלענדע אבצוהעלפען זיא? וואررוף ער דאנן אאגטע, דאס אים נאטט אין דער פריאזן דעס קאנזולס דעס טולטאנס פאן מאראקקא איינע הילפע אין דער נאטה צוגעשיקט האבע. דיעזער קאנזול, דאן מאמוטל פאללאבא, פערלאנגט וואהל ניכט דיא אויפנאהמע פאן פיעלען ווערען, וא נדערן גיר דיא נערדערלאסגונג פאן צוויא ווייכען אונד נאכטעטען מאראנישען פאמיליען, אונד נון מאכטע דער בריגערמייסטער דיא בוממען נאטהאפט. דיא דיעזע צאה-לען וואללטען, אונד בעמערקטע, דאס אין טהייל פאן דיעזען גגלדערן זאגליך אונטער דיא דריפפטיגען אונד אר-מען דער שמרט פערטהיילט ווערדען וואללטע. יא, דער בריגערמייסטער פירהטע זיינע רעדע זא איס, דאס שאן יע-דער קוייפמאן, האנדווערקער אונד ארבייטער דען גגוויגנסט הייפאן אין זיינער הארד צו האבען גלויבטע. צום שלוסע בערעף זיך דער בריגערמייסטער אויך נאך דארוף, דאס דיעס אויך דער הייפטטע אונד אנגנסטע וואונש דעס אללגעמיין אין דען גאנצען גגרעזלאנדרן בעלעבטען פרייסטען פאן אאגען וויא.

דיעזע רעדע ווירקטע; אללע צוהאערר וואررן וויא אומגגוואנדעלט, אונד פיעלע וואללטען וואנאר מיט דעס אנטאגע אויפפרעטען, דאס דיא עלרלבנגס צור גגרעדע-לאסגונג אין דער שמרט ניכט בלאס אייגענן וועגגען, זאנדערן אללען יודען גגשמאטטע ווערדע.

פלאטצליך אבער ערשיען דער לוטהעראנישע גגיסט-

ליכע דר' קאנגען, דען דאס פאלק אויף אייגע עהרפרייכגס-פאללע ווייטע עמפפינג אונד איהם פלאטען מאכטע, ער בע-טראט אייגע „ערגעגע-קאנגעל אונד רעף: „האלט! איהר בריגערמייסטער אונד איהר הערגען פאן אאטטע! וואס דא-רף איך? זאללטע דער פיעפעל אונד דיינע נאגעע הללגע-שאאר הייהרגעקאממען זיין, אים דיעזע פאמטע שטארט מיט דעס הייכע דער יודען צו פערפגטען? וואללט איהר דיא פיינדע אונזערעס נאטטעס אין אונזערע שטארט בע-יגגען? דיא מיט דעס פלוכע נאטטעס בעלאדען זינד, זאלל-ציר הייר אינגעהען, אים מונד אוהרעס פלוכע אויך איך אונגעשטעקען? נין, מיינע הערען, בעווארעלט אייגע שטארט ניכט מיט דען פוס-פריטטען דער מאאנס-קינדער, דערען אטהעם שאן אייך פערגיפטעט! האלטעט דיעזע שטארט יייגן אונד הייליג פיר דיא גגלייטיגעט לעהרע לוט-הערס! אייך! איהר פערגאמטלטען! פאللעגט מיר! דיא שטונדע דעס גגבעטעס אונד דער בוסע אייס גגקאממען! גגדענן וויר אין דא ניכטע!"

דיעזע פרטבאפרן וואررט האטטען שנעלל דיא פערגאممللונג ערגרייפפען אונד איהרע גגרייגגונג אומגגוואנ-דעלט. אللעס רעף נון: „הייזיגע מיט דען יודען! גגדענן ווייר אין דיא קרכע!" דיא מעגגע וועלצטע זיך דעס נייפפס-ליכען נאך, דרעגגטע דען בריגערמייסטער אונד דיא ראטהס-הערען אויפצשטעהען אונד מוסטען אים גגעווהרלע מיט נאך דער קרכע צו צוגעהען. דיא גגלאקען פיגגען אן צו לייר-טען, דאס שאפפען פللטען זיך, אللעס וואר אللגעמ רעוואלוציאן גגעגען דיא אגטעגגע דעס בריגערמייסטערס. — אומגאנגט בעמערקטע דער בריגערמייסטער, „וואס איהר ניכט וואللעס, דאס מאן אייך טהוט, טהוט עס אייך אנדערן ניכט! יא וויא עס אייך ניכט גגפאللען האט, דאס דיא ראטיש-קאטהאלישען גגגען אייך לוטהעראנער אונדולדזאס וואررן אונד אייך פערפאللטען, יא ייפפט אייך אייהר גגגען דיא אנדערסגللייבען, גגמליר גגגען דיא יודען, ניכט אונדולדזאס זיין, דאמיט איהר ניכט אין דען פעהللער דער קאטהאליקען פערפאللטט!" —

אللד דיעזע וואررט גגטטען ניכטס: דאס פאלק בעריעף זיך אייך נאך דאررייף, דאס עס דער גגפריכטעטע הערצאג פאן אللבא אייפפ שטרגגטטע פערבאטען האט, אין איגגעס אגטע דער גגערגللאנדע אייגגען יודען צו הللגען.

דער גגטע גגראף עגגאגגט האטטע עס אللע ריכטיג ערגאטהען, אللס ער דיא לוטהעראנישען אייגגוואהגער מיד-דעللבגגגס פיר נאך אונדולדזאמער אللס דיא קאטהאליקען בעפייגגטעט (דערקע 13-טע פאר-טעפגגגגס) — אונד דער מא-ראקקאנישע קאנזול, הערר מאמוטל אבللאבא, זאה נון עגגטע אייגן, דאס ער אין מיددעللבגיריג ניכטס מעהר צו וזכען דאה. ער וואר נון גגאנגן מוטטרللאן אונד וואللטע דיא גגע-דערللאנדע גגגגللך פערللאטטגן.

אבער דער מוטטרגע יונגע מאנן, יאקאב מייראה, זאגטע: „קערטען וויר נאך דער הייפטטטאדט בריטטעל ציריק, אונד פערטיגען וויר דעס וואللען דעס לעבען נאמ-מעס! וויר מאכען דאך אין דיעזעס לאנדע אייגען מאאטען אייסגגטטטריט, דער, וא נאטטע וואللן, נאך גגטע פריכטע בריגגען קאנן, קערטען וויר נון שנעלל נאך בריסטעל צוריק אונד טהען וויר דאס דאס וויטטערע!" — — — —

(פאר-טעטטגגג פאלגט.)

אר. דיעזען פלאן אים ריכטאנג צו שפּאבע צו ברינגען. אנדערע זענען יעדאך דער מיינונג, דאס שענגיע אינע פערא״ינגונג זינגע פאר״א מיט דער ליבע״וועלן פאר״א נימסיע צינגבען ווירד ע, זא לאנגע טאפ אן דער שפּיצע דער רעגיערונג בליבט. עס איזט אלזא וואהרשיינליכער, דאס מאן דען ריקטריטט טאפ״ם פערא״לאסען ווילל, אן וועלכעם פאללע דער פינאנצ-מיניסטער גראף פאר״ א״ דיא שטעללע דעם מיניסטער-פּרעזידענטען ערהאלטען ווירדע. מאן פערבעטע אבערהויפּט, מיט דעם נומעהר וועגן בעלייבטען טאפ״ם אן דער שפּיצע דאס אינטרעסע דער אללגעמיינען פאר״לאמענטאריש״ען ניי-וואהלען אבצו-וואר״טען. טריטט יעדאך גראף פאפאר״ אן דיא שפּיצע דער רעגיערונג אונד שליעסט זיך דעמזעלבען איך שענגיע אן, דאנן קאנן דיא רעגיערונג געוויס זיין, איך בין דען נעכסטען נייוואהלען דיא מאר״ע״טע צו ערהאלטען!

עס ווירד דאך ניכט געשאפען.

„דיא פלאטטען וארען איסגעריסטעט; דיא קאנאנען וארען צום אבפּיערן בעריט — אללין עס ווירד טראצדעם ניכט געשאפען!״ — זא ריפּט אן ע״נע״ליכעם מאנע אין בערלינער צייטונגס-בערי״כט ערשטאטער אים, דער אין דעם דיטשען קריעגס-שיפּפּ זיך בעפינדעט, אים זיינער צייטונג איבער דיא ווירקונג דער פלאטטען-דעמאנשטראציאן יע עהער בערי״כטען צו קאנען. — אונד דער מאנן האט רעכט. פאן מאנ צו מאנ ווירדע דיא פלאטטען-דעמאנשטראציאן הינגעשאפען. עס ווירדע גע-וואלטיגע לערם געמאכט; אין דען פאר״לאמענטען ווירדען איבער דיא אנגעלעגענהיט אנשטר״פעללא-ציאנען אינגעבראכט; מאן גלויבטע שאן, דאס דיא העלפטע דער טרקיא אן פלאמען אונד דיך אינגעדען מיסטע. דאך דיסט עס אם ענדע: עס ווירד דאך ניכט געשאפען!

איינע בערלינער דעפעשע פאם 4-טען דיעזעס מעלדעט נעמליך: „עס איזט גינעהר אללע איס-ניכט פאר״האנדען, דאס צווישען דער טרקיא אונד דען גראס-מעכטען אין פּרעדליכעם איבעראינ-קאמען צו שאנדע קאמען ווירד. דיא טרקיא ווירד זעלבסט הולצינגא אן מאנטענגראא איבער-נעבען אונטער פאלגענדען בעדינגונגען: 1) דאס דיא פלאטטען-דעמאנשטראציאן ניכט צו״ר אויפהיינונג געלאנגע; 2) דאס דיא מאנטענגרינער איסע״ר הול-צינגא פאר״ליפּיגן קען אנדערעם געבעט ערהאלטען, אלס ״ערלכעם זיא ״עטעט שאן בעזעטצט האלטען. דיא פאללשטענדיגע רעגיערונג דער מאנטענגרינ-שען אנגעלעגענהיט זאלל ע״סט שפּעטער ע״פאל-גען. צוור רעגעלונג דער גרעכיטען אנגעלעגענהיט ווירד דער טרקיא נאך אינע צייט פאן דריא מאנ-נאטען אינגעריטמס. דיא טרקיא פּרעפּליכ-טעט זיך אבער, עבען ווערענד דיעזער דריא מאנ-נאטע אויף אדרעם געביעטע אן אזיען דיא לעגנסט געפאר״דערטען פערבעסעריונגען אין דער פּרעזאל-טונג דורכצופּהרען״.

עס ווירד אלזא, ווא געזאגט, פאר״ליפּיג ניכט געשאפען. דאס דיא גראס-מעכטע צופּרעדען זינד, וועגן דיא פאללשטענדיגע רעגעלונג דער מאנטענגרי-נישען אנגעלעגענהיט ע״סט שפּעטער צו שאנדע קאמען, האט עטוואס קאפּיטס מיט. וואנן ווירד דיעזעס אינבעשטימטע „שפּעטער״ אינטרעפּען? דיא מאנטענגרינער ווערדען באלד רופען: מאן מאנע אינזערע אנגעלעגענהיט דאך אינמאל רע-געלן, דא עס שאן „שפּעט״ איזט; אללין דיא טר-קיא ווירד עריידערן: „מיר שיטנט, דיא צייט פיר דיא רעגעלונג דער מאנטענגרינישען פּרעדעלטיסע עטעצט נאך גאר „צו פרי״ איזט״! וואס ווער-דען דאנן דיא גראס-מעכטע זאגען? אונס קאממט עס אפ. דאס מאן דיעסמאל דיא מאנטענגרינער פּאפּפען ווילל. זיא ערהאלטען אינען „וועכסעל״ דאר״בער, דאס אירע אנגעלעגענהיט „שפּעטער״ צום אוסטראגע געלאנגען ווירד. נון האט געוויס נאך גינמאנר מיט אינגעס „וועכסעל״, אין דעם אנ-שפּאנט אינעם בעשטימטען „פּרעפּאל״-טאגעס דאס וארט „שפּעטער״ שפּאנד, אינען פּראצעס גע-וואגען. זא אפּט מאנטענגרא מיט זינען פּאר״ד-רונגען אינטרעסען זאללטע, ווירד מאן אזיך נא-בענד עגטגעגנריפען: „נוט; נוט; דאך ניכט הייטע זאגערען קאממט מיט דייגער פּאר״דרונג שפּעטער״!

דיא „דריא מאנאט״ פיר דיא רעגעלונג דער גרעכיטען אנגעלעגענהיט אונד פיר דיא הויכפּיר-רונג דער פּרעכטעסטעגען אויף דעם גרעכיטע דער אזיאטישען טרקיא דריפען עבענפאללס שפּעטער אין „אהרצעהנטע״ אומגעראנדעלט ווערען. מאן זיעהט, דיא גראסמעכטע וואללען אינמאל ניכט שיעסען. זיא שרעקען פאר דעם גרעאנען צוריק, דען פּרעדען איראאפּאם דורך אינע פּלאטצליכע דעמאנשטראציאן גע״וואלטזאם צו שאפען. אללין זיא שעמען זיך, אחרע פּלאטטען צוריקצוגעהען, אהנע יענגסטענס אין וארט געשפּראכען צו האבען. דעסהאלב שפּראכען זיא אין בעצוג אויף מאנ-טענגרא פאן אינעס „שפּעטער״ אונד אין בעצוג אויף גריעכענלאנד פאן „דריא מאנאטען״. זיא מיסטען דיעס אויך ״ענען דעם וואהנזינגען גלאר-סטאנד טהון, דער יא דורכאוס דיא טרקיא טאר״ט שלאגען וואללטע

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איינע וועכסעל-פּעלשונג ביי״א דער אונגאריש״ען קרעדיט-באנק.) שאן פאר אינינען וואכען שטאללטע עס זיך הערויס, דאס ביי״א דער אונגאריש״ען קרעדיט-באנק אויף געפּעלשטע וועכסעל דער בעטראג פאן 19000 גולדען בעהאבען וואורדע. ווער מאכטען זיינערצייט הייפאן קיינע פּרייוערונגען, דא „פּרעאנטייאנגען״ אונד „וועכסעלפּעלשונגען״ זא הייפיג פאר״קאממען, דאס זיא מעהר קיינע צישונגס-נייאנקייט בילדען קאנגען, ווא דיא פּרעדעלטיסע זיך נייערער צייט זיך געשטאלטען, מיסטע אים גענענהייל ענער טאג, אין דען צישונגען גענוא בעציכנעט ווערדען, אן וועלכעם אינסאהמייזע קיינע „פּרעאנטייאנג״ אונד קיינע „וועכסעל-פּעלשונג״ פאר״גלאמען: דיא אין רעדע שטעהענדען וועכסעל טראגען דיא גע-פּעלשטע אינטעריעסע אונד דיא „שטאמביל״ דעם האלדענגלעם „וולכעלם שולץ, בראאנעסע״. דער גאנצע פאלל געווינגט ערסט עטצט אן אינטערעסע, דא דיא פּעלשער בעייטס ענטדעקט אונד פּעסט-גענאמען ווארען. עס זינד דיא הערען האלדענגלער לער מאריין לאנג אונד זיין זאהן אינגאיג לאנג אים נירעהאזא. דיא פּעסטער אפּלייא וובסט פאר אללעם דען „גראוער״ אינסדנדיג צו מאכען, דער פיר דיא הערען לאנג דיא פאלטע „שטאמביל״ אנגעפּעטגט האט. דא דער יידישע גראוערלייפער, דער איך דער פּעסטער ראלטטראסע ווהנט, אן ווען שאן אינמאל אינען גראוערגנס פאלשער שטעמפּעל פערהאפּטעט ווער, זא בענאב זיך אין פאר״צי-מאגן אין דיא ווהנונג דיעזעס פערדעכטי-גען מעגשען, דער געווכט ווער ניכט צו הייזע. דיא פּרייא זאגטע: דיא וויסע פאן ניכטס, דאך דיא אדער מאגן אין האטיאן, דעם דיא זאלליך איבער דיא אנ-געלעגענהייט שייבען ווערדע, דיא פּרייא נאהם דיא קינדמאכונג דעם שטארב-הייפּטמאנגנס, אין וועל-בער פיר דיא ענטדעקונג דער וועכסעלפּעלשער אינע בעדיטענדע בעלאהנונג פערשפּראכען הער-דע, אונד שרייבט דאנן אינע אויף דער ריקזייטע, אים וואס עס זיך האנדלט. לייפער ערגינגערטע זיך נון, דאס אין פּרעמדער יונגער מאגן ביי״א אזהם פיר פּרעלען אינע „שטאמביל״ מיט דער אינטערעסע „וולכעלם שולץ, בראאנעסע״ אנפּעריטגען לעס. אבער יער וואר דער יונגע מאגן? דעם פּעל אזהם ערסט נאך דריפּליכעם נאכדענקען אין. ווערהענד דער יונגסטען אדטהאראסען פערוואמעלונג אין דער הייפּטשטאדט וואר ער נעמליך דיעזעס יונגען מאגנע ווערער בעגעגנעט. דער אין בעגלייטונג אינעס אזהם פאללקאממען עהנליכען אלטערן הערען, שאפ-ציערען גינג. ער ערקונדיגטע זיך, ווער דער אלטערע

פּאלליעטאן.

צווייא שוועסטערן.

(23-טע פאר״שעצונג.)

„אין שפּאנגען וואורדע איך מיט הערען לאפּען הא-מעם בעקאנגט, (ערצעהלטע הערר מאמויל פאללאכא וויי-טער). הערר האמעם לענגע מיר דאס פּרעלאנגען אנ״ם הערין, איהם אונד דען ווינגען אינע צופלוכטס-שטעטע צו פערשאפפען, וזא זיא ווינגען אירדער ווידשען אבשטאם-מונג קיינע נעפאהר מעהר צו בעפּיכטען העטטען. נון מיט לאנג-געלדערן פיר דען סולטאן האבע איך אין דען נע-דעלאנדען ווינגע אויסגעריכטעט, דאס זינד דעלבסטיכע-טע מענשען, דיא נור אן זיך דענקען, אונד זיא האבען עטצט זא פיעל מיט זיך ועלבסט צו שאפפען, דאס זיא זיך אום אנדערע ניכט קיממערן, זיא ווינשען א זעלבע, איים דעם לאנדע צו פליעהען, אונד וויא זאללטען זיא נאך דיא אין מאראקקא געפאנגענען בריסטען איסלאוען אונד הערהער בריגגען; — זא האבע איך דענן דיא געשעפטע מיינעס סולטאנס אויסגעגבען אונד קאם הייעהר נאך מידדעלבורג, אום דא אינע פּאר״ליפּיגע פּריי-שטעטע פיר דיא פאמיליע האמעם אונד דעסגען אנפּעריואנדע צו שאפפען! —

„אונד וויא וויים איהר הייער אייערע אנגעלעגענהייט פּאר״נעשטשען?״ פּראגע יאקאב טיראדא.

„נאנן נאך מיינעס וואונשע! (אנטוואר״טעט פאל-לאכא), איך פאנד בייא דעם הערען בריגגעמיסטער איינ-גע צופּאר״קאמענהייט אונד פּעלאנגע פאן איהם פּאר״ליי-פיג דאס נעדעלאסטונס-ערגס נור פיר איינינע מאר״אנע-

פאסיליען, איך מאכטע דעם בריגגעמיסטער אינע אנזייהונג-דע שולדיגונג איבער איהרען איינפלוס אים האנדעל, איבער דיא פּעלען קאפּיטאליען. דיא זיא היהער בריגגען, אונד אום מיינער בישטע נאך מעהר נאכדריק צו געבען, פּער-שפּאך איך, דער שאדט 30000 נאלד-גולדען צו צאהלען אונד אינע בעזאנדערע אחרעס-שייער פאן 1000 נאלד-גולדען. אין דיעזע פאן מיר נעשילדערטען פאר״היילט האט זיך דער בריגגעמיסטער נאנן פּעלבעגס, אונד ער מאכטע אויך דען איבריגען שאדט-ערסאטצונגען פּערפּיליכ-טעטע אונד דאס אינע ווידערע אחרע אנגעלעגענהייט, אונד דיא מעהר-הייט דערזעלבען שטימטע איהם בייא. נור וויסען דיא הערען נאך ניכט, וויא זיא דאס דעם יידיגע-פּיליגען פאלקע בייברינגען קאנגען, אים עס פיר דיא איינהייט דער מאר״אנען נעסטיג צו שטעמען. נון גלויבע איך, דאס דיעזעס שייטען דעם בייס פאלקע זיא ווער בעריעכטען פּרייסען פאן אר״אנען דען בעסטען אינדריק אויף דאס-זעלבע מאכען וויירד, אום עס פיר אונס צו געוויننען. שאן אן צוויי״א מאנען ווירד דיא ווינגע שאפפיגקייט, אן וועלכער איבער דיעזע אנגעלעגענהייט בעראטהען אונד אב-נעשטמטט ווערדען וויירד.״

אין דען בידדען אללגעמדען מאנען, דיא נאך בין צו דער עגשטיידונגען ווינגע פּרעשיכטע, דריכיאנדיגע טיראדא דיא שאדט אונד וואר באלד הייר, באלד דאך אין ווירטהס-הייער אונד אפּפּנעליכע אכע אינגעקראכט, אום דיא שטימטע דעם פאלקעס קונגען צו לעגען עי-איבערצייגגע זיך באלד, דאס דיא פּראכט צופּריידע דעם מאמויל פאללאכא אינע אנבעגיגדעע איהם, דאס שיי-בען דעם פּיגען פאן אר״אנען מאכטע דיא נעוויגטע

ווירקונג. נור אויף דיא הערען שאדט-ערפּיעגנאנטען, ניכט אבער אויך אויף דאס פאלק.

דאס נעדעדע האטטע זיך באלד פּרבייטעט, דאס דיא שאדט-ערפּיעגנאנטען פּיעלע ווידען אין דיא שאדט אויפּ-נעהמען וואללען, דאס פאלק, וועלכעס גיע אייגען ווידען גע-ווהען אונד נור דאפאן הערטע, וויא מאן אין אללען וועסטליכען אייאפּאטישען לענדערן דיא ווידען פּרייטיכ-אונד עיפּאדעטע, גלויבטע, דאס דיא ווידען נאר שיעקליכ ווירדע מיעדיע וויען. דיא שטימטע אונטער דעם פאלקע וואר אינבעראל אינע ווהר גערייטע; מאן שטיפּפּטע אונד מאכטע אים פאר״אים נעגען דיא שאדט-ערפּיעגנ-טאגען אונד שטיגע דיא פּרייטעליכסטען דראהונגען אויס.

דער יינגגנג-טאג בייא״ם ערען, אונד אלס דער בריגגעמיסטער אונד דיא שאדט-ערפּיעגנאנטען אים זיי-צונגס-מאהל ערשיעגען אונד פּלאטען נאהמען, ווארד דער מאנגע נאאר, דיא טרעפּפּען אונד האללען פאן אינינע ווילד בעיגיגנטע מענגע אנגעפּיללט, אללען יעגע אהנונגען דאך ניכטס באוגס, אנדערן הערלטען עס פיר בלאפּע נייגיערדע, ווילכע אין זא נייער נענגגנשאאר דער פּרעאנדלונג וואהל ערגיגגע האבען קאנגטע, אום זא מעהר פּיהלטע זיך דער בריגגעמיסטער בעראגען, זיך אין אינינע נראפּאר״טע אינ-שווידשען ערדע אינבער דען נענגגשאאר וויילליגיגע אים-פּוללאכסען, ע״ שטרעיבטע מיט נאפּאר קנסס פיר טיי-ריגע לאנגע דער שאדט, ווילכע דורך דיא דאפאליגען ערגיגגען פאלטשיגען צוטשטערדע ווהר פּרעאדטע וואר; דיא קיפּלטיגע וואהנונגען אלטערן הערען, שאפ-ציערען גינגע, ער ערקונדיגטע זיך, ווער דער אלטערע

פּאלליעטאן.

צווייא שוועסטערן.

(23-טע פאר״שעצונג.)

„אין שפּאנגען וואורדע איך מיט הערען לאפּען הא-מעם בעקאנגט, (ערצעהלטע הערר מאמויל פאללאכא וויי-טער). הערר האמעם לענגע מיר דאס פּרעלאנגען אנ״ם הערין, איהם אונד דען ווינגען אינע צופלוכטס-שטעטע צו פערשאפפען, וזא זיא ווינגען אירדער ווידשען אבשטאם-מונג קיינע נעפאהר מעהר צו בעפּיכטען העטטען. נון מיט לאנג-געלדערן פיר דען סולטאן האבע איך אין דען נע-דעלאנדען ווינגע אויסגעריכטעט, דאס זינד דעלבסטיכע-טע מענשען, דיא נור אן זיך דענקען, אונד זיא האבען עטצט זא פיעל מיט זיך ועלבסט צו שאפפען, דאס זיא זיך אום אנדערע ניכט קיממערן, זיא ווינשען א זעלבע, איים דעם לאנדע צו פליעהען, אונד וויא זאללטען זיא נאך דיא אין מאראקקא געפאנגענען בריסטען איסלאוען אונד הערהער בריגגען; — זא האבע איך דענן דיא געשעפטע מיינעס סולטאנס אויסגעגבען אונד קאם הייעהר נאך מידדעלבורג, אום דא אינע פּאר״ליפּיגע פּריי-שטעטע פיר דיא פאמיליע האמעם אונד דעסגען אנפּעריואנדע צו שאפפען! —

„אונד וויא וויים איהר הייער אייערע אנגעלעגענהייט פּאר״נעשטשען?״ פּראגע יאקאב טיראדא.

„נאנן נאך מיינעס וואונשע! (אנטוואר״טעט פאל-לאכא), איך פאנד בייא דעם הערען בריגגעמיסטער איינ-גע צופּאר״קאמענהייט אונד פּעלאנגע פאן איהם פּאר״ליי-פיג דאס נעדעלאסטונס-ערגס נור פיר איינינע מאר״אנע-